

den end Kapitelstaxten, at godtgjøre dette dels af sine Handelsbøger og dels gennem de med vedkommende Handlende indgaæbe Afkorder. Men for Tiendeyderne er det meget vanskeligt at faae konstateret, som det er foreslaæet i Lovforslaget, at vedkommende Tiendeer ikke har faaet den Betaling, som Kapitelstaxten har fastslaæet, og ligeledes bliver det meget vanskeligt at godtgjøre, hvorledes det Tiendeforn, som er leveret, staar i Forhold til det Korn, der er solgt til en anden Handlende paa samme Sted, leveret til samme Tid og fra samme Kommune, saaledes som Paragrafen foreslaar. Jeg tror derfor, at det i de fleste Tilfælde vil gaa ud over Tiendeyderne. Det er vist ikke saa sjældent, at Tiendeereren faar Mere for Tienden, end for andet Korn af samme Værdi og solgt paa samme Tid. Det følger jo af sig selv, og Enhver vilde kunne forstaa, at, naar en Kjøbmand paa een Dag faar et Par Hundrede Tønder Korn og maatte samme Dag kan affende det med et Tog eller Skib, saa vil han spare en hel Del Arbejde. Man kan jo tænke sig, at han, for at opkjøbe det samme Kvantum Korn, maatte bruge et Par Maaneder ved kun at modtage eller opkjøbe nogle Tønder hver Torvedag eller engang om Ugen, og han maatte jo da holde Folk til Kornfastning osv. Det vil jo paaføre Kjøbmanden Afgifter. Dertil kommer, at han maa være i Besiddelse af tilstrækkelige Kontanter for at betale Kornet lige fra Begyndelsen af Indkjøbet og indtil Udløbet af et Par Maaneder, der hængaar, for at et passende Kvantum til Afvendelse kan opsamles, ligesom det er Tilfældet, at vedkommende Tiendeer, der sælger sit Korn, først faar sin Betaling, efter at vedkommende Handlende ved Borsalg selv har faaet Betaling, og man kan saaledes tænke sig, at Tiendeereren maa give Kredit i et Hjerdingaar. Efter min Opfattelse vil altsaa Forslaget føre til, at Tiendeyderne kommer til at betale Mere, end Kornet er værd paa vedkommende Handelsplads. Men jeg tror, at det er rigtigt, at han betaler, hvad Kornet er værd paa den vedkommende Handelsplads eller den nærmestliggende Handelsplads. Dertil kommer en anden Betænkelse for mig, som gjør det saare tvivlsomt, om det er rigtigt paa den Maade at vige tilbage for Kapitelstaxten, som i nævnte Paragraf foreslaæet. Kapitelstaxten er jo, som Alle vide, Principet for et Netsgrundlag, hvorefter mange kontraktmæssige Afgjørelser dels ere paabudne og dels vilde blive paabudne, og for fastsættelse af mange Lønninger. Naar man nu rører derved i Lovgivningen, eller naar Lovgivningen giver tilkjende, at den ikke anser Kapitelstaxten for saa paalidelig, at man tør lade Tienden betale derefter, saa kunne Vedkommende, dels Embedsmænd og dels Andre, der have indgaæet kontraktmæssige Forpligtelser, maatte ogsaa faae den Opfattelse, at der er en Ubilighed eller Uretferdighed tilstede, og maatte virke hen til at faae Lovgivningen forandret i denne Henseende. Jeg

har derfor stor Betænkelse ved at gaa udenfor Kapitelstaxten. Dog kan jeg tænke mig et Par Tilfælde, hvor det maatte kunde være rigtigst at gjøre det, saaledes i det Tilfælde, hvor det kunde bevises, at vedkommende Tiendeer har faaet tilbudt eller ogsaa modtaget af vedkommende Tiendeyder noget større Betaling, end Kapitelstaxten har været, for en længere Marvætte, f. Ex. 10, 20 eller 25 Mar. I det Tilfælde kunde man saavel fra Tiendeyderens som fra Ciereus Side faae Forholdet konstateret, da det berøede paa frivillig Overenskomst, og det Samme kunde ske, naar det omvendte Forhold havde fundet Sted, at Tiendeyderen bevislig i en lignende Marvætte havde beholdt eller været tilbudt sin Tiende under Kapitelstaxten. I disse Tilfælde var det muligt rigtigst at gaa udenfor Kapitelstaxten; thi man kunde da betragte det saaledes, at der var indgaæet en stillende Overenskomst. Men at gaa udenfor Kapitelstaxten, fordi det kan bevises, at Tienden ved Salg ikke er bragt op dertil eller er bragt højere op, det har jeg stor Betænkelse ved. Særvrigt kan jeg ikke Andet end anbefale Lovforslaget til videre Fremme, og faar min Tante ikke Understøttelse, agter jeg ikke at stille Forslag; men jeg vilde anse det for heldigt, om Lovforslaget blev affattet saaledes, som jeg her har antydet. Der er et andet Spørgsmaal, som ligger nær, og som staar i Forbindelse med Tienden, og det kunde jeg ønske, at de ærede Forslagsstillere havde taget med, om ikke i dette Forslag, saa i et sideordnet Forslag. Man kender jo Forordningen af 8de Januar 1810 § 5 A., som bestemmer, at i visse Tilfælde, hvor Tienden af en lille Jordlod eller et Hus er af mindre Værdi end 1 Dags Høstarbejde, har Præsten Ret til i Stedet for Tienden at fordrø en Høstidag, og Præsten har Valget; men naar han en Gang har bestemt det, gælder det for bestandigt. Det er et Forhold, som jeg tror er meget uheldigt og ikke passer med Nutiden. Ligeledes bestemmer § 5 B. at en Høstidag for jordløse Husmænd eller Indsiddere til Præsten kan kun erstattes med en vis Betaling. Naturligvis er Forholdet her lidt anderledes; thi her har Yderen Valget. Det er imidlertid et Spørgsmaal, som staar i nær Forbindelse med dette Forslag, da disse Præstationer ere paalagte i Stedet for Tiende. Disse ældre Bestemmelser ere ikke tidssvarende og tillige upraktiske for Nutiden. Jeg veed i det Mindste mange Steder, hvor man ikke gjør Brug deraf, men for at faae en ligelig og retferdig Fordeling af disse forældede Bygder for disse Smaa i Samfundet, kunde det være rigtigst at forandre eller ophæve denne Bestemmelse. Der er en Provinds af Landet, som maatte lide mest derunder, skjøndt jeg ikke veed, hvorledes Praxis der har udviklet sig, nemlig Bornholm, som med Hensyn til Tiendeforholdet har været stillet gunstigt, idet der kun spares to Tiender dog kun for Gaardmændenes Vedkom-